

KKTC'NİN TÜRKİYE'DEN BAŞKA DEVLETLERCE DE TANINMASINI İSTEME SÜRECİ

Tugay ULUÇEVİK

Blog No: 50
09.10.2017

Ertuğruloğlunun Demeci

KKTC Dışişleri Bakanı Tahsin Ertuğruloğlunun geçtiğimiz hafta New York ve Vaşingtonda yaptığı temas ve görüşmeler çerçevesinde verdiği demeçlerde ☀□□□□□□ sonra yeniden bir müzakere olacaksa bu ancak devletten devlete bir zeminde olur. Hedefi de ancak konfederasyon olabilir, federasyon değil. Bizim için federasyon seçeneği ölmüştür... Artık uluslararası tanınma için çalışmaya başlamanın zamanı geldi. Bugüne kadar bundan imtina ettik. Ancak artık KKTCye uluslararası tanıma için uğraşabiliriz. Önümüzdeki ikinci bir seçenek ise özerk bir Cumhuriyet. Fransa-Monako ya da İngiltere-Cebelitarık modeli gibi bir yapı. Yani dışişleri ve savunma alanlarındaki yetkilerimizi Türkiyeye devredip gerisini kendi içimizde yönettiğimiz bir cumhuriyet. Henüz hangi yolu seçeceğimize karar vermedik. Ankara ile birlikte oturup karar vereceğiz... şeklinde ifadeler kullandığını medya vasıtasıyla öğrenmiş bulunuyoruz.

Değerlendirme

Öncelikle Ertuğruloğlunun artık uluslararası tanınma için çalışmaya başlamanın zamanı geldi sözleri üzerinde durmak istiyorum.

Bu sözler, kendisinin KKTCnin önde gelen ve Millî Kıbrıs Davamızın haklılığına inanmış ve KKTCnin bağımsız ve egemen bir devlet niteliğiyle yaşatılması için çalışan bir siyasetçi, bir devlet adamı olarak özellikle müzakere sürecinin Rum tarafının baltalamaları sebebiyle başarısızlıkla sonuçlandığı her döneminde yaptığı çağrıların tekrarı mahiyetindedir.

Bu çağrılara ulus olarak kulak vermemiz ve bu yöndeki adımları desteklememiz gerekir.

Rum – Yunan Ortaklığı Enosis Emelinden Vazgeçmemiştir

Çünkü, Kıbrıs sorununa çözüm bulma çabalarının 49 yıllık geçmişi içinde Rum Yunan ittifakının enosis emel ve hedefinden vazgeçmediği; Kıbrısı bir Yunan adası olarak gördüğü; Kıbrıs Rum yönetiminin Kıbrıs Türk tarafıyla gerçek bir federasyon çerçevesinde eşit kurucu ortak olarak siyasî eşitlik temelinde ve iki kesimli bir coğrafî zeminde yaşamayı içlerine sindiremedikleri; BM Güvenlik Konseyinin tek yanlı tutumu; ABnin maksatlı yanlış politikaları sonucunda da Kıbrıs sorununun kalıcı çözümüne ihtiyaç duymaz ve çözümsüzlükten rahatsız olmaz duruma geldikleri ve getirildikleri apaçık belli olmuştur.

Kıbrıs Sorununu Yaratan Taraf Ödüllendirilmiştir

Rum Yunan ortaklığının, silâhlı enosis teşebbüslerinin sonucunda Adada ortaya çıkan her krizin ve sonuçsuz kalmasına yine onların sebep olduğu BMGSnin her çözüm girişiminin ertesinde uluslararası toplumun önde gelen aktörleri tarafından mükâfatlandırıldıkları tarihî birer olgu ve hakikat olarak ortada durmaktadır.

BM Güvenlik Konseyinin 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasına aykırı olarak sadece Rumlardan oluşan bir kabineyi, Kıbrıs Cumhuriyetinin Kıbrıs Türk halkını da temsil eden hükûmeti olduğunu varsayan 4 Mart 1964 tarihli ve 186 sayılı kabul etmesi; Konseyin Kıbrıs Türk halkını uluslararası plânda tecrit eden kararlar alması; KKTCnin ve Türkiyenin açık ve somut itirazlarına rağmen ABnin Kıbrıs Rum Yönetiminin üyelik talebini kabul edip işlemleri üyelik noktasına kadar yürütmesi; BMGSnin ANNAN Plânı olarak bilinen ve uluslararası toplumun en yaygın biçimde kuvvetle desteklediği tam teşekkülü bir çözüm girişimini Türkiye destekler ve Adadaki 24 Nisan 2004 referandumunda Kıbrıs Türk halkı onaylarken Kıbrıslı Rumların kahir bir ekseriyetle reddetmelerinden sadece bir hafta sonra Kıbrıs Rum Yönetiminin tam üye olarak AB masasına oturması; 2008de Türk tarafının inisiyatifleriyle yeniden başlayan çözüm arama sürecinin Rum liderler önce Hristofyas, sonra da Anastasiadis tarafından kendi iç siyasetlerinin şartlarından da kaynaklanan sebeplerle baltalanması ve sonuçsuz bırakılması; buna rağmen BMGSnin yayınladığı raporlarda sürecin başarısızlığına sebep olan taraf olarak Rum tarafını işaret etmekten kaçınması Kıbrıs sorunun tarihçesinin sayfalarını dolduran tarihî olgu ve gerçeklerdir.

Nihai Karar İstişare İle Alınmalıdır

Bu gerçekler ışığında, on yıllardır uluslararası tecrit şartları altında yaşamakta olan Kıbrıs Türk halkı için kendi devletlerinin Türkiyeden başka devletler tarafından da diplomatik yoldan tanınması için girişimlerin başlatılmasını talep etmekten başka haklı çarelerinin kalmadığına inanmaktayım. Ertuğruloğlunun demeciyle halkın bu isteğine tercüman olduğunu düşünüyorum. Bu demeçteki masum talebin Türk ulusunca benimsenip

desteklenmesini diliyorum. Elbette ki bu yoldaki karar KKTC ve Türkiye arasında istişare yoluyla belirlenecek ve uygulanması için en müsait şartların ve zamanın değerlendirilmesi gerekecektir.

Monaco ve Cebel-i Tarık Örnekleri

KKTC Dışişleri Bakanının KKTCnin yaşatılması ve bu amaçla Türkiye dışındaki devletler tarafından da tanıtılmasının yanında bir başka seçenekten söz ettiğini görüyorum. Bu da özerk bir Cumhuriyet; Fransa- Monako ya da İngiltere-Cebelitarık modeli gibi bir yapı şeklinde ifade edilmiştir.

İngiltere Cebel-i Tarık örneği kanaatimce uygun değildir. Çünkü Kaynaklarda Cebel-i Tarık Bağımlı Britanya Toprağı (British Dependent Territory) olarak zikredilmektedir. Oysa KKTC egemen ve bağımsız (independent) bir Devlet nitelikleriyle kurulmuştur.

Fransa Monaco örneği ilk bakışta düşünülebilir. Bununla beraber bana göre makbul değildir. Egemen ve bağımsız KKTCnin yerine tercih edilmemesi gerekir.

Bir kere, Monaco Anayasasında Monaco Prensliğinin devletler hukukunun genel ilkeleri ve bilhassa Fransa ile akdedilen sözleşmeler çerçevesinde egemen ve bağımsız olduğu ifade edilmektedir. Yani egemenlik ve bağımsızlık sınırlıdır.

İkincisi, Anayasaya göre, Monaco, siyasî, ekonomik, güvenlik ve savunma alanlarında egemenliğini Fransız Cumhuriyetinin temel çıkarlarını gözeterek kullanmak yükümlüğü altındadır. Buna mukabil, Fransa, Monako Prensliğinin bağımsızlığını, egemenliğini ve toprağının bütünlüğünü kendisininki gibi savunma ve garanti etme taahhüdünü vermektedir.

KKTC tam egemen ve bağımsız bir devlet olarak kurulmuştur. Adadaki varlığını Kıbrıs Rum devleti ile yana devletler hukukunun birer eşit süjesi olarak idame ettirme azmindedir.

KKTC Türkiye ile ilişkilerini eşitlik esasına göre anlaşma ve andlaşmalarla sürdürebilir. İhtiyaç duyulan başkaca anlaşma ve Andlaşmalar akdedilebilir.

KKTC ile Türkiye arasındaki ilişkilerin statüsünde Monaco veya Cebel-i Tarık örnekleri esas alarak değişiklik yapılması halinde bu durum uluslararası plânda Türkiyenin KKTCni ilhak için attığı adımlar olarak değerlendirilebilir. Aleyhimize istismar edilmeye müsait bir ortam yaratır.

Maksadı Aşan Söz

Ertuğruloğlunun ABDdeki temas ve görüşmeleri sırasında verdiği bir mülâkatta kendisine Rumların Doğu Akdenizdeki petrol ve gaz yataklarına ilişkin arama çalışmaları hakkında sorulan soruya yanıtında Türk tarafının bu konudaki hassasiyetini ve kararlığını ortaya koymak istediği anlaşılmaktadır. Konu hakkındaki ilk cevabında arama için emrivaki yapan gemileri vurmak sözü kullanılmış değildir. Gazeteci kendi mesleğinin icaplarını yerine

getirerek vurmaktan mı bahsediyorsunuz sorusunu yöneltmiştir. Ertuğruloğlu buna gerekirse evet cevabını vermiştir. Tabiî bu cevap maksadı aşan ve istismarlara yol açan bir nitelik taşımıştır.

Akıncının Açıklaması

KKTC Dışişleri Bakanının yukarıda işaret ettiğim sözüne ilk tepki KKTC Cumhurbaşkanı Akıncıdan gelmiştir.

Akıncı 4 Ekim günü yaptığı yazılı açıklama ile Dışişleri Bakanını, diğer hususlar meyanında, son yaptığı açıklamalarla Doğru Akdenizde şiddete de başvurulabileceğini ve Rumlar adına araştırma yapan gemilerin vurulabileceğini de dünyaya ilân etmiştir. Sayın Dışişleri Bakanı bu tavırlarıyla tamiri zor yaralar açmaya devam etmektedir şeklindeki sert sözlerle eleştirmiştir.

Kanaatimce bu aleni eleştiri talihsiz bir gelişme olmuştur.

Akıncı: Çözüm İhtiyacı ve Arayışı Sürecektir

Akıncı açıklamasında Kıbrıs sorununa ilişkin çözüm çabaları hakkında şu ifadelere yer vermiştir:

Kıbrıs sorunuyla ilgili müzakereler Crans Montanada başarısızlıkla sonuçlanmış olsa da, adamızda karşılıklı kabul edilebilir bir çözüm ihtiyacı ortadan kalkmış değildir. Sorun devam ettikçe, çözüm ihtiyacı ve arayışı da sürecektir. Her koşulda bu adada iki toplum arasında barış içinde yaşamanın yollarını bulmak, hepimizin ortak sorumluluğu olmaya devam etmektedir.

Görüleceği üzere KKTC cumhurbaşkanı Adada çözüm isteğini dile getirmeye devem etmektedir. Bunu yaparken de çözümün unsurları ve çözüm için kullanılacak yöntem hakkında karşılıklı kabul edilebilir demekten öteye bir niteleme ve belirleme yapmaktan kaçınmaktadır. Kapıyı yeni bir müzakere sürecine aralamaktadır.

BM Parametreleri Çözüm Getirmiyor

Son Kıbrıs Konferanslarında yaşanan tecrübelerle de Rumların ve Yunanların çözüm kisvesi altında Adada yaratmak istedikleri düzen artık tereddüde mahal bırakmayacak biçimde gün ışığına çıkmıştır. BM parametreleri çerçevesinde Kıbrıs sorununa âdil, kalıcı ve yaşayabilir bir çözüme bulunamayacağı bir kere daha belli olmuştur.

Rum – Yunan İttifakı Kararlı Mesajlar Veriyor

Anastasiadis ve Yunan Kotzias son defa BM Genel Kurulunda yaptıkları konuşmalarda ve

New Yorkta Mısır, Yunanistan ve GKRY arasında gerçekleşen toplantıdan sonra yayınlanan bildiride de nasıl bir çözüm peşinde olduklarını kesin ifadelerle açıklamışlardır. Bu açıklamalarda tarif edilen çözüm şeklini müzakere etmek için Akıncı yeniden masaya oturmaya hazır mıdır? Karşı tarafın çözüm için çizdiği çerçevenin unsurları arasında Türk tarafının kabul edebileceği bir unsur var mıdır? Bu aşamada Rum Yunan ortaklılığının katı biçimde ortaya koyduğu kararlılığı KKTCnin ortaya koymasında ne sakınca vardır?

Çavuşoğlu: BM Parametreleriyle Çözüm İmkânsız

Kıbrıs Konferansının geçtiğimiz Haziran ayı sonunda Crans Montanada toplanan ikinci döneminden de ortaya çözüm çıkmadığının BMGS Guterres tarafından açıklanmasından hemen sonra Dışişleri Bakanımız Mevlüt Çavuşoğlu 7 Temmuz günü yaptığı açıklamada, diğer hususlar meyanında, bu sonuç BM iyi niyet misyonu parametreleri içerisinde bir çözümün imkansızlığını ortaya koymuştur. Artık bu parametrelerde ısrar etmenin anlamı da kalmamıştır demiştir.

Erdoğan: BM Parametrelerinde Israr Edilmemelidir

Akabinde Cumhurbaşkanı Erdoğan G 20 sonrasındaki basın toplantısında Crans Montana Kıbrıs Konferansının sonuçsuz kalması hakkında şunları ifade etmiştir: " ☀ Türkiye'nin ve Türk tarafının özverili çabaları, samimi ve ılımlı tavrı hak ettiği karşılığı almadı. Açıkçası sonuçtan büyük bir üzüntü duyuyoruz. Uzun çabalardan sonra geldiğimiz bu tablo, Kıbrıs sorununa Birleşmiş Milletler iyi niyet misyonu parametreleri çerçevesinde bir çözüm bulunmasının imkânsızlığını ortaya koymuştur. Artık bu parametrelerde ısrar etmenin bir anlamı yoktur."

Bu açıklamalar, bundan böyle çözüm arama kural ve yönteminin değiştirilmesi gerektiği zaruretine işaret eden ve Türkiyenin sakat bir çözümü kabul etmeme hususundaki kararlılığını da ortaya koyan doğru ve gerçekçi birer tespit ve teşhislerdir.

BM Parametreleri 186 Sayılı Karardan Hareket Ediyor

Çünkü BM parametrelerinin kaynağını, Adada 21 Aralık 1963 tarihinde başlayan Kıbrıs Türk halkına yönelik silâhlı Rum saldırılarından sonra sadece Rumlardan oluşan bir kabineyi, Kıbrıs Cumhuriyetinin Kıbrıs Türk halkını da temsil eden hükûmeti olduğunu varsayan BM Güvenlik Konseyinin 4 Mart 1964 tarihli ve 186 sayılı kararı oluşturmaktadır. Bu parametreler tarafsız nitelikte değildir. Sözde Kıbrıs Hükûmetini yaşatmayı amaçlayan muhtevaya sahiptirler. Adadaki çözümsüzlüğün asıl sebebini de bu olgu oluşturmaktadır.

Akıncı: Sorun Parametrelerde Değil

Cumhurbaşkanı Erdoğanın ve Dışişleri Bakanı Çavuşoğlunun gösterdikleri gerçekçiliği,

Akıncının beyanlarında tam olarak görmemiz mümkün olamamıştır. Verdiği demeçler, hattâ sanki BM parametreleri temelinde olabilecek yeni bir müzakere sürecine kapıyı açık tutan mahiyet taşımıştır. Özellikle 27 Temmuzda yaptığı konuşmadaki sözleri böyledir. Akıncı bu konuşmasında ☀□□□□□□□□□ BM parametreleri konuşuluyor. Sorun parametrelerde değil, sorun zihniyettedir demiştir. Böylece, Çavuşoğlunun ve Erdoğanın BM parametreleri çerçevesinde çözümün imkânsızlığını vurgulayan sözlerini de tekzip etmiş olmuştur.

Bu çelişkiler Türk tarafının Kıbrıs konusu hakkındaki tutumu ve kararlılığı bakımından zafiyet oluşturmaktadır.

Eşgüdüm Eksikliği

Bir başka zafiyetin de Kıbrıs politikamızın esasına taallûk eden konularda KKTCde Cumhurbaşkanlığı ile Hükûmet arasındaki uyumsuzluktan ve Türkiye ile KKTC arasında zaman zaman ortaya çıktığı izlenimini aldığım eşgüdüm eksikliğinden kaynaklandığı görüşündeyim.

Bunun en somut örneklerinden biri kanaatimce 2017 Ocak ayında Toplanan Cenevre Kıbrıs Konferansında yaşanmıştır. Hatırlanacağı üzere, BMGSnin Kıbrıs Özel Danışma Norveçli Eidein girişimiyle Akıncı ve Anastasiadis 1 Aralık 2016 akşamı yemekte buluşmuştur. Bu buluşmada 5li Konferansın toplanacağı tarih belirlenmiştir. Akşam yemeğinden sonra yayınlanan bildirinin metninden Konferansın ucu açık olduğu da anlaşılmıştır. Oysa Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu 13 Ocakta Konferansa katıldıktan sonra Cenevrede ertesi günü düzenlediği basın toplantısında ucu açık süreç istemiyorduk demiştir. Bellidir ki Konferans kararı alınırken ve takvim düzenlenirken Türk tarafı arasında eşgüdüm eksikliği yaşanmıştır.

KKTCde Cumhurbaşkanlığı ile Hükûmet Arasındaki Uyumsuzluk

KKTCde Hükûmet ile Cumhurbaşkanlığı arasındaki uyumsuzluğun en son örneğini de Ertuğruloğlunun ABDdeki açıklamalarına Akıncının yönelttiği aleni ve ağır eleştirilerdir. Umarız bu durum KKTCde Hükûmet ile Cumhurbaşkanlığı arasında tırmanan bir sertlikle eleştiri teatisine yol açmaz. Dileriz sorunlar Millî Davanın selâmeti düşünülerek kapalı kapılar arkasında giderilir.

Savunduğum Görüş

BMGSnin Annan Planı temelindeki çözüm girişiminin Rumlar tarafından sonuçsuz bırakılmasından sonraki yıllarda yazdığım yazılarda, yaptığım değerlendirmelerde KKTCnin Türkiyeden başka devletler tarafından da diplomatik yoldan tanıtılması girişimlerine başlanmasının zamanının çoktan gelmiş olduğuna dair düşüncelerimi paylaşmış bulunuyorum. İçinde bulunduğumuz aşamada da aynı düşünce ve görüşleri artan bir

inançla muhafaza ediyorum.

Bununla beraber, tanınma isteme yönündeki girişimlerin başarısı için Türkiyenin dost çevresini genişletmesine ve çeşitlendirmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Hâlihazır şartlarda Türkiye İslâm dünyasında dahi Kıbrıs için gerekli sempatiyi ve dostluğu bulabilme imkânına sahip görünmüyor. Çünkü, son 7 □ 8 yıldır yakın çevremizde yeni dostlar elde edemediğimiz gibi kendileriyle geleneksel olarak dostluk münasebetleri sürdüre geldiğimiz devletlerle de aramız bozulmuş veya dostluk ilişkilerimiz eski sıcaklığını kaybetmiş bulunuyor. Müttefiklerimizle sorunlar yaşar olduk. AB ülkelerinde yıldızımız parlamaz oldu. Türkiye 2008 yılında BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine BM Genel Kurulunda oy kullanan 192 üyenin 151inin oyunu alarak birinci turda birinci sırada seçilmişti. 2014 yılında hüsrana uğradık. 193 oy kullanan ülkeden sadece 60 oy alarak seçimi kaybettik. Bu sonuç dünyadaki görüntümüz bakımından fevkalâde ifşa edici ve bizim için düşündürücü olmuştur. Bunun sebeplerini kendimizde de aramamız lâzımdır.

Ayrıca, günümüzde Türkiye ulusal güvenliğimize yönelik tehdit ve tehlikelerin önlenip yuvalarının yok edilmesi için birden fazla cephede mücadele eder durumdadır. Kıbrıs konusundaki adımlarımızı bu gerçeği de dikkate alarak atmamızda fayda vardır.

Hazırlanma tarihi: 6 Ekim 2017

E. Büyükelçi Tugay ULUÇEVİK

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra 1986 - 1989 arasında Birleşik Arap Emirlikleri, 1989-1991 yıllarında Romanya büyükelçiliği, 1992-1995 arasında Kıbrıs işlerinden sorumlu Müsteşar yardımcılığı, 1995-1998 arasında Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisi nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği, 1998-2000 yılları arasında Almanya Büyükelçisi, ardından Dışişleri Bakanlığı Dış Politika Danışma Kurulu üyesi ve emekli olduktan sonra da Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Genel Sekreter vekilliği görevini yürütmüştür. İngilizce bilmektedir.

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: ULUÇEVİK, Tugay. 2026. "KKTC'NİN TÜRKİYE'DEN BAŞKA DEVLETLERCE DE TANINMASINI İSTEME SÜRECİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2017 / 50. Ekim 09. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/Blog/KKTC-NIN-TURKIYE-DEN-BASKA-DEVLETLERCE-DE-TANINMASINI-ISTEME-SURECI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır